

AD. Energidepartementets «Høring - melding med forslag til utredningsprogram for etablering av kjernekraftverk i Taftøy Næringspark i Aure og Heim kommuner».

Energidepartementet har invitert til Høring i forbindelse med Norsk Kjernekraft AS sitt forslag til utredningsprogram for etablering av kjernekraftverk i Taftøy Næringspark i Aure kommune i Møre og Romsdal fylke og Heim kommune i Trøndelag fylke.

Motvind Nordvest benytter med dette anledningen til å avgi Høringsuttalelse om det planlagte kjernekraftverket i vårt fylke, i Aure og Heim kommuner.

Motvind Nordvest vil gi honnør til Energidepartementet for endelig å få igangsatt prosess om bygging av kjernekraft i Norge.

Det er av overordnet nasjonal, regional og lokal betydning at kjernekraft får større oppmerksomhet og en balansert og troverdig faglig vurdering, før skiftende regjeringer gir tillatelse til mer rasering av norsk natur i saker om vindturbiner, der klima og kraftbehov er alibi.

Den åpenbare favorisering ved ensidig satsing på vind-industri i sjø og på land er ikke saklig begrunnet og må opphøre. Vindkraft er upålitelig, ustabil og sekundær kraftproduksjon.

Statlige støtteordninger og incentiver for ny kraftproduksjon må gjøres teknologinøytral. Kjernekraft må få konkurrere på like vilkår med ny SMR-teknologi som representerer en utvikling innen kjernekraft.

SMR-teknologi muliggjør bygging av mindre, sikrere og potensielt rimeligere reaktorer enn tradisjonelle kjernekraftverk. Det gjør teknologien mer attraktiv for mindre land og regioner.

Styret i Motvind Nordvest mener at stabil, regulerbar og utslippsfri kjernekraft hvor det tas i bruk SMR-teknologi, er langt å foretrekke foran upålitelig, ustabil og sekundær vindkraft.

Kort om Motvind Nordvest

Motvind Nordvest (Motvind NV) er en ideell, frittstående og partipolitisk uavhengig organisasjon som har sluttet seg til formålet til Motvind Norge.

Kystfylkenes helhetlige og overordnede interesser for ivaretagelse av levende naturressurser og øvrig næringsliv som hensyntar forsvarlig og bærekraftig forvaltning av urørt natur og naturverdier står sentralt som grunnlag for lokal verdiskapning.

Motvind NV arbeider for langsiktig samfunnsutvikling og forutsigbare rammevilkår for et allsidig næringsliv, basert på lokalt og nasjonalt eierskap. Mål om lønnsomme arbeidsplasser, livskraftige lokalsamfunn og livskvalitet for den enkelte står sentralt.

Bakgrunn

Norsk Kjernekraft AS ønsker å etablere et kjernekraftverk basert på SMR-teknologi i Taftøy Næringspark, med en samlet maksimal effekt på 1500 MW. Som i ifølge selskapet vil kunne gi en årlig kraftproduksjon på 12,5 TWh.

Lokal og nasjonal aksept

Kraftverket har bred lokal støtte i både Aure og Heim kommuner. Det er flertall i det norske folk for å bygge kjernekraft, og mange flere vil bygge ut kjernekraft enn mer vannkraft, (Ipsos Norsk Monitor). 60 kommuner og fylkeskommuner har vist aktiv interesse for å vurdere kjernekraft, flere av disse etter lokale folkeavstemninger.

Kjernekraft – tryggest av alle kraftkilder

Anerkjente livsløpsanalyser fra EUs vitenskapspanel i 2021 og FN i 2022 har slått fast at moderne kjernekraft er den tryggeste kraftkilden av alle, og har minst negativ påvirkning på klima, natur, miljø og menneskers helse. Rapportene viser også at kjernekraft produserer minst farlig avfall pr TWh, og at det finnes gode løsninger for trygg avfallshåndtering.

Kjernekraft reduserer utslipp – bidrar til klimamål

Norge har behov for løsninger som vil redusere karbonutslipp og møte våre klimamål. Kjernekraft er en nesten utslippsfri energikilde som kan bidra i vesentlig grad til å nå våre mål.

Norsk kjernekraft vil bidra mot naturkrisen, klimakrisen samt sikre stabil kraft for arbeidsplasser mot grønn omstilling.

Kjernekraft - en del av klimaløsningen.

Kjernekraft fikk fra 1. januar 2023 status som en bærekraftig aktivitet i EUs taksonomi, og på klimatoppmøtet COP 28 i desember 2023 ble kjernekraft inkludert som del av verdens globale klimaløsning i avtalen som ble signert av samtlige deltakerland.

EUs vitenskapspanel og FN-organet UNECE har vist at kjernekraft er minst like miljøvennlig som sol- og vindkraft, og at det finnes gode løsninger for avfallet.

Aure og Heim kommuner har i dag høye klimagassutslipp. Tiltaket med planlagt etablering av kjernekraftverk i Taftøy Næringspark kan sikre regionen tilgang til store mengder ren energi som kan bidra til å bevare og videreutvikle lokal og regional industri og arbeidsplasser fra ca. 2035 og i et hundreårsperspektiv.

Kjernekraft - ren og regulerbar kraft i 100 år

Kjernekraftverk leverer store mengder ren og regulerbar energi, er helt væruavhengig og kan plasseres på små arealer i nærheten av der energien trengs. Kjernekraft har en levetid med forventede levetidsforlengelser på inntil 100 – 120 år.

Det planlagte kraftverket i Aure og Heim kommuner vil ha en nominell levetid på 60 år. Denne kan forlenges til ca. 100 år.

Når et kjernekraftverk først er i drift, er marginalkostnaden svært lav. Det betyr at et kjernekraftverk vil gi rimeligere strøm til nesten alle døgnets tider, hele året. Kjernekraft kan sikre norsk industri langsiktig og stabil tilgang til ren energi til konkurransedyktige priser i flere generasjoner.

Forsyningssikkerhet

Det er økt fokus på energi- og forsyningssikkerhet, spesielt som følge av globale politiske spenninger. Kjernekraft vil diversifisere energimiksen og vil gjøre oss til nærmest uavhengig av importert energi.

Stabil kraftproduksjon

Kjernekraft gir en jevn og stabil energiproduksjon som kan komplettere og balansere variable fornybare energikilder som vind og sol, noe som er særlig viktig for å sikre ei stabil energiforsyning. Kraftverket vil også muliggjøre elektrifisering av olje- og gassindustrien, uten at det går utover andre kraftkunder.

Arbeidsplasser, økonomisk vekst og utvikling.

Bygging og drift av SMR kjernekraftverk kan skape arbeidsplasser og økonomisk aktivitet både lokalt og nasjonalt. En mulighet for økonomisk vekst og utvikling.

Kraftverket vil ha opptil 400 ansatte i driftsfasen og vil gi nye muligheter for personell som i dag jobber med olje og gass. Det vil gi enda flere arbeidsplasser i utbyggings-fasen, som vil vare i ca. fem år.

Forfeilet energi-politikk

Ledelsen i flere politiske partier bærer hovedansvaret for en forfeilet energipolitikk. Det har medført at det politiske Norge er i utakt med eget folk om kraft og kraftpolitikk.

Sentrale politikere har ført an og gitt bort nasjonal kontroll over vår fremste konkurransefordel, krafta. De har også sørget for skyhøye kraftpriser ved å knytte det norske kraftsystemet sammen med kraftsystemet på kontinentet, (nye eksportkabler). Resultat er dramatisk for økonomien i norsk hjem, for næringsliv og industri – og for den største ensidige rasering av norsk natur gjennom alle tider.

Skiftende regjeringer har siden tidlig 2000-tall dokumentert manglende faglig og helhetlig forståelse og vedtatt hvilken type teknologi som skal benyttes for å utvikle og øke norsk kraftproduksjon, uten å ha forutsetning for dette. Med andre ord politisk detaljstyring. Vi våger den uærbødige påstand at dette er en skandale av historiske dimensjoner.

Det er åpenbart at utvikling og statlige støtteordninger av norsk kraft-produksjon må være teknologinøytral. Bare slik kan vi oppnå de beste, mest konstruktive og kostnadseffektive løsningene hvor det tas hensyn folk, lokalsamfunn, næringsliv og natur.

Dagens regjering har her mulighet til å ta lærdom av feil begått av ulike regjeringer, og revidere og balansere statlige støtteordninger og incentiver for ny kraftproduksjon.

God grunn til ettertanke

Offisielle tall viser at 1392 vindturbiner fordelt på 65 vind-industriområder (vindkraftverk) er etablert i urørt norsk natur, med tilhørende nye kraftlinjer.

Det planlagte kraftverket i Aure og Heim kommuner vil ha en samlet maksimal effekt på 1500 MW. Som kan gi en årlig kraftproduksjon på 12,5 TWh. Det tilsvarer størrelsen på et konvensjonelt kjernekraftverk, som igjen ville erstattet 90% av alle vindturbiner i Norge, eller ca. 1.250 vindturbiner i norsk natur.

Det har tatt 25 år å bygge ut så mye vindkraft. Hvis kjernekraftverket bygges i løpet av 10-20 år, så vil det altså være en minst like rask utbygging av miljøvennlig energi som vindkraftutbyggingen.

Dette innebærer at vi med kjernekraft kunne spart landet for de største inngrep i norsk natur gjennom alle tider, og dermed tatt vare på dyr, mennesker og økosystemer. I tillegg til bundet karbon som det er mye av i urørt natur, spesielt myrområder.

Teknologi nøytrale støtte-ordninger

Det er på høy tid at forskning og bedrifter kan få statsstøtte til utredning og mulighetsstudier av løsninger for ny energiproduksjon, uten å bli politisk styrt av detaljbeslutninger. Politisk detaljstyring gir lite eller ingen dynamikk og fører sjelden til optimale løsninger.

Så langt er det private aktører, her Norsk Kjernekraft AS, som har tatt initiativ og fullfinansierer forskning og utvikling av kjernekraft uten statsstøtte.

Samtidig har staten ved Regjering og Storting besluttet å gi havvind enorme beløp i statsstøtte. Og, det skjer uten å sørge for statlig eierskap i henhold til innskutt kapital.

Vi tillater oss å anmode Energidepartementet om å ta snarlig initiativ til at statlige støtteordninger og incentiver for ny kraftproduksjon blir gjort teknologinøytral. Og at politisk detaljstyring av teknologi opphører.

Kjernekraft og SMR-teknologi som representerer en ny utvikling innen kjernekraft må få konkurrere på like vilkår med andre former for grønn klimavennlig kraftproduksjon.

Eierskap og finansiering av kraftproduksjon.

Norsk kraftproduksjon er historisk blitt finansiert og bygget av det norske folk i fellesskap. Vannkrafta er vår.

Vi har Hjemfallsrett for vannkraft for å sikre at krafta fortsatt tilhører Fellesskapet. Denne Hjemfallsretten er senere blitt omgått. Vi anmoder om at dette strammes kraftig inn slik det blir umulig å selge eierskap av norsk kraft til private selskaper eller ut av landet.

Vi ser at ny kraftproduksjon (vindkraft) ikke bare er privatisert, men til overmål er brorparten utenlandsk eiet, ofte av selskaper registrert i skatteparadis.

Det inngås avtaler mellom vind-industri selskaper og vannkraft-selskaper om prioritert balansekraft. Vannkraften skal oppfylle leveringsavtaler som vind-industriselskaper har inngått, når de ikke selv kan produsere og levere vindkraft. Det innebærer at privat eiet vind-industri tar indirekte kontroll over norsk vannkraft, som eies av det norske folk i fellesskap.

Vi kjenner ikke til noen ledende politikere som har tatt opp ovenstående forhold på største alvor. Kommende generasjoner vil dømme dagens politikere og regjeringer hardt om ikke Fellesskapets eierskap av norsk kraftproduksjon videreføres til våre etterkommere. Vi tillater oss å utfordre dagens regjering på dette.

Vi vil foreslå at Hjemfallsretten må gjelde all kraftproduksjon i Norge, også kjernekraftverk. Det kan for eksempel skje ved at vertskommuner og staten trinnvis får overta kjernekraftverk etter hvert som de nedbetales og private investorer har mottatt sine rente avkastning. Det bør diskuteres om det kan være rimelig at vertskommuner kan få overta mer enn 50% eierskap vederlagsfritt, staten f.eks. 29% og at norske fond kan eie resterende.

Vindturbiner utnytter en norsk natur-ressurs, vinden. Vind-industri påfører landet enorme ødeleggelser. Vi mener det må innføres begrensinger i eierskap som utelukker utenlandske eiere. For vind-industri må det kreves avsetning av tilstrekkelige midler til opprydning og tilbakeføring av områder fra dag 1-en. Ved utløp av (første) konsesjonsperioden må Hjemfallsrett utløses vederlagsfritt til fordel for kommunalt eierskap.

Det bør vurderes om det bør innføres et strengt regime, der det klart fremgår av vedtektene, at det ikke er mulig å selge ut eierskap av norsk kraftproduksjon, også når Hjemfallsretten er benyttet. Det bør utredes om kraftproduksjon bør organiseres som stiftelse.

Offentlig utvalg for utredning av kjernekraft.

Regjeringen oppnevnte i mai 2024 et utvalg som skal utrede kjernekraft som en mulig kraftkilde i Norge. Utvalget skal levere sin rapport (NOU) i april 2026. Utvalget skal imidlertid IKKE utrede mulige konsekvenser av kjernekraft på konkrete lokaliteter lokalt eller regionalt i Norge. Dette gjelder også for Taftøy Næringspark i Aure og Heim kommuner.

Det fremstår underlig at et offentlig utvalg ikke skal utrede noen planlagte lokaliteter for kjernekraft. Likeledes er det sterkt beklagelig at det er utnevnt en leder som er uttalt motstander av norsk kjernekraft. Vi er ikke i tvil om at dette vil svekke troverdigheten til utvalget som helhet.

Konklusjon

Med den kjennskap vi har til ulike former for kraftproduksjon i dag, er Styret i Motvind Nordvest av den oppfatning at stabil, regulerbar og utslippsfri kjernekraft hvor det tas i bruk SMR-teknologi, er langt å foretrekke foran vindkraft som er upålitelig, ustabil og sekundær kraftproduksjon.

Med hilsen
Motvind Nordvest
for Styret

John Ivar Myklebust
Styreleder